

Wojciech Mazurek

Cyców I, woj. chełmskie, St. 40, AZP
77-87/47

Informator Archeologiczny : badania 24, 46-47

1990

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

ciekawszy zabytek nieceramiczny to luźno znaleziony fragment brązowej bransolety z guzkami na obwodzie, tzw. „Knotenring”.

Materiały z badań znajdują się w PMA.

Z uwagi na stopień zniszczenia stanowiska nie przewiduje się kontynuacji badań.

Chaławy, gm. Brodnica woj. poznańskie St. 15 patrz neolit

Charlupia Mała, woj. sieradzkie St. 8 AZP 69-44

Muzeum Okręgowe w Sieradzu

Badania prowadzili mgr Anna Kufel-Dzierzgowska i mgr Piotr Kurowicz przy współudziale Mercedes Labuena Marco i Juana Olivana Villacampa z Uniwersytetu w Saragossie. Finansował WKZ w Sieradzu. Pierwszy sezon badań na ciepłopalnym cmentarzysku wielokresowym.

Stanowisko położone jest na prawym brzegu Mesznika, między szosą Sieradz — Warta i brzegiem doliny Warty, na piaszczystej wydmy. Jest ono prawie całe zniszczone przez wybieranie piasku. Kilkrotnie prowadzono tu krótkotrwałe badania ratownicze (1941 r. — dr Möhren, 1960 r. — mgr T. Łaszczewska, 1971 r. — mgr A. Kufel-Dzierzgowska) uzyskując materiały kultury lużyckiej z okresu Halsztackiego i kultury przeworskiej z okresu rzymskiego.

Wypaliska miały na celu przebadanie resztek cmentarzyska. Na powierzchni ok. 140 m² odkryto 14 grobów jamowych. Jamy grobowe były dość regularne, owalne, o średnicach od 70 do 200 cm i głębokości dochodzącej do 100 cm. Wypełnisko stanowiła czarna, piaszczysta ziemia przemieszana z drobnymi fragmentami przepalonych kości i ułamkami ceramiki. W 3 grobach natrafiono na przedmioty metalowe. Były to: w grobie 6 dwie fibule brązowe typu G wg Kostrzewskiego, nit żelazny i fragmenty noża żelaznego; w grobie 7 fragment ażurowej pochewki fibuli oraz w grobie 11 fibula brązowa typu A67, nóż żelazny i igła żelazna. Ceramika występująca w grobach była jednorodna i datować ją można na przełom okresu lateralskiego i rzymskiego.

Najbardziej interesujący był grób 11, w którym oprócz wymienionych zabytków metalowych znaleziono przeszлік gliniany i fragmenty 17 naczyń, z których 7 udało się wykleić.

Badania będą kontynuowane w 1991 r.

Cyców I, woj. chełmskie St. 40 AZP 77-87/47

Muzeum Okręgowe w Chełmie

Badania prowadził mgr Wojciech Mazurek. Finansowało Muzeum Okręgowe w Chełmie. Pierwszy sezon badań. Cmentarzysko (?) kultury pomorskiej. Ślady osadnictwa kultury pucharów lejkowatych, ceramiki sznurowej, trzcinieckiej, lużyckiej, wielbarskiej i z wczesnego średniowiecza.

Stanowisko odkryto wiosną 1989 r. Materiał zebrany na powierzchni ujawnił istnienie osadnictwa pradziejowego począwszy od II-go okresu epoki brązu aż do okresu wpływów rzymskich. Analiza wskazywała na możliwość istnienia grobu (lub grobów) kultury pomorskiej oraz osadnictwa kultury wielbarskiej (m.in. 1 fr. ceramiki siwej oraz 1 fr. ceramiki toczonej na kole) obok śladów kultury trzcinieckiej i lużyckiej.

Stanowisko położone jest na pograniczu Obniżenia Dorohuckiego i Pagórów Chełmskich, na stoku niewielkiego wyniesienia, łagodnie opadającego ku bezodpływowemu zagłębieniu (obecnie zmellorowanemu). Na jego szczycie pod kilkunastocentymetrową warstwą gliny zalega czysty margiel, natomiast na stoku, opadającym ku północnemu wschodowi, pokrywę stanowi dość ciężka gleba gliniasta. Takie warunki glebowe spowodowały zaniechanie uprawy.

W sumie przebadano 55 m², otwierając 3 wykopy. Jeden wykop o wymiarach 20 m x 1 m założono na granicy ugoru i pola uprawnego, na osi N-S. Drugi o takich samych wymiarach wytyczono prostopadle do pierwszego w kierunku na szczyt wyniesienia, natomiast trzeci o wymiarach 5 m x 2,5 m wytyczono równoległe do wykopu 1, pozostawiając 0,5-metrowy świadek, który również został wyeksploatowany.

Wyniki badań nie przyniosły spodziewanych rezultatów, a więc odpowiedzi na pytanie o charakter śladów kultury pomorskiej i kultury wielbarskiej. Z trzech wykopów uzyskano jedynie 149 fragmentów ceramiki, w większości silnie rozdrobnionej i zniszczonej, 1 krzemień (!), 1 polepę i 1 fragment przepalonej kości, najprawdopodobniej ludzkiej. Nie udało się jednak odkryć żadnego obiektu, związanego nie tylko z kulturami żelaza, ale i epoki brązu. Analiza wspomnianych wcześniej fragmentów ceramiki potwierdza istnienie na stanowisku śladów kultury pomorskiej, lecz w bardzo małym stopniu wyjaśnia charakter tych śladów. Jedynymi zabytkami przemawiającymi za istnieniem na stanowisku grobu lub cmentarzyska tej kultury jest drobny fragment przepalonej kości ludzkiej (?) oraz znacznych rozmiarów fragment ceramiki z wykopu 3, pochodzący być może z klosza. Biorąc pod uwagę fragmenty wylewów naczyń, znalezionych w wyniku badań powierzchniowych i wykopaliskowych, jak i technologiczność wyrobu ceramiki określonej na okres lateralski, należy brać pod uwagę możliwość przynależnoś-

ci części materiałów do niedawno wydzielonej w Kotlinie Hrubieszowskiej grupy czerniczyńskiej. Zastanawiający jest brak wśród uzyskanych fragmentów ceramiki śladów kultury wielbarskiej oraz kultury łużyckiej, tak dobrze poświadczonych z badań powierzchniowych. Uzyskano natomiast, nie stwierdzone wcześniej, pojedyncze fragmenty ceramiki kultury pucharów lejkowatych, kultury ceramiki sznurowej, z wczesnej epoki brązu oraz z wczesnego średniowiecza. Potwierdziło się również istnienie na stanowisku kultury trzcienieckiej. W materiale zabytkowym dominują jednak fragmenty ceramiki datowane na okres lateński, reprezentowane przez kulturę pomorską (rozumianą szeroko, tzn. włącznie z kulturą grobów kloszowych) oraz grupę czerniczyńską.

Badania na stanowisku najprawdopodobniej będą kontynuowane.

Dębczyno, woj. koszalińskie St. 53 patrz okres rzymski

Gulin Młyn, gm. Zakrzew
woj. radomskie
St. 1 AZP 72-66/26

Muzeum Okręgowe w Radomiu

Badania prowadziła mgr Iwona Micke. Finansował WKZ w Radomiu. Szósty sezon badań. Cmentarzysko kultury grobów kloszowych.

Prace wykopaliskowe koncentrowały się we wschodniej części stanowiska. Łącznie przebadano obszar o powierzchni 350 m², odkrywając 9 grobów. Żarysy jam grobowych były przeważnie dosyć dobrze czytelne. Większość stanowiły typowe pochówki kloszowe, złożone z klosza, misy i popielnicy. Jeden z grobów kloszowych obłożony był fragmentami ceramiki, a stojąca pod kloszem popielnica umieszczona w przydatnej części dużego, grubościennego naczynia. Natrafiono także na 2 groby popielnicowe, z których jeden zawierał zdobiony przęślik gliniany. Materiały i dokumentacja znajdują się w Muzeum Okręgowym w Radomiu.

Haćki, gm. Bielsk Podlaski, woj. białostockie patrz wczesne średniowiecze

Kalisz-Stare Miasto patrz wczesne średniowiecze

Kolonia Husynne woj. zamojskie St. 4 patrz okres rzymski

Łeśno, gm. Brusy woj. bydgoskie St. 2 AZP 20-35/12

Uniwersytet Łódzki Katedra
Archeologii

Badania prowadził dr Krzysztof Walenta. Finansował Uniwersytet Łódzki i WKZ w Bydgoszczy. Piętnasty sezon badań. Cmentarzysko kurhanowe kultury wielbarskiej i cmentarzysko grobów skrzynkowych kultury pomorskiej.

Prace koncentrowały się w południowej części cmentarzyska. Przebadano 350 m². Odkryto dwa wieńce kamienne, grób szkieletowy i grób skrzynkowy kultury pomorskiej. Ponadto w zachodniej części badanego obszaru wyeksplorowano wkop nowożytny, w którym nie stwierdzono żadnej zawartości kulturowej. Wieńce kamienne oznaczono numerami 14 i 15. Wieńiec nr 14 miał średnicę ok. 8 m, w centrum znajdował się grób popielnicowy bez wyposażenia. Wieńiec nr 15 miał 7 m średnicy, wewnątrz znajdowały się dwa groby szkieletowe. W obu grobach znajdowało się identyczne wyposażenie — żelazny nóż i żelazna sprzączka do pasa. Wymienione przedmioty były silnie skorodowane, co uniemożliwiało dokładniejszy opis przed konserwacją. W grobie usytuowanym w centrum (grób nr 2 usytuowany był w części zachodniej wieńca), w jego części południowej znajdował się wkop usytuowany prostopadle do osi jamy grobowej, w którym odkryto kości miednicy i nóg następnego osobnika. Pomędzy opisanymi wieńcami odkryto grób szkieletowy oznaczony nr 57. Nad jamą grobową znajdowały się dwa niewielkie kamienie. W grobie tym odkryto następujące wyposażenie: 2 brązowe zapinki oczkowane A.III.57, brązową zapinkę zbliżoną do typu A.V.120, klamerkę esowatą, 2 paciorki bursztynowe, igłę brązową, żelazną sprzączkę do pasa oraz brązowe okucie pasa.

W niewielkiej odległości od wieńca 14 odkryto grób skrzynkowy Nr 18. W grobie tym znajdowały się dwie popielnice, z których jedna była przykryta misą silnie zniszczoną. Popielnica przykryta misą była zdobiona plastycznymi guzami na granicy brzuśca i szyjki. Usytuowanie grobu w stosunku do pozostałych grobów kultury pomorskiej — raczej peryferyczne oraz opisana popielnica pozwalają zaliczyć omawiany grób do schyłkowej fazy użytkowania cmentarzyska pomorskiego i datować go na wczesny okres lateński.

• **Badania będą kontynuowane.**